

(א) [למן עט.], (ב) [לעיל יב: פסחים, ל סנהדרין קיב:], (ג) [בכורות יא: וי' מוס' לעיל סג, ד"ה רעהו], (ד) [לעיל ע"ה ע"ה, וי"ג], (ה) [ש"ל גורם ואפילו, ו] [נ"ש בתוספות ד"ה והמן ועוד שם פד, ד"ה צעקו' ומוס' בכורות לב, ד"ה ה' לאחר שמיטה].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והשתא וכו' לקמן, י"ב תמילא דף ע"ו וע"ש בתוס' ד"ה גנב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שחיטה וכו' ר"ה אחר מיתה לא חייב מום, ע"י כש"י ר"ש מעלה ד"ה כמאן דמקנין:

רבינו הגנאל

תני שילומי כפל, פ"ה הגנב משלם הקרן ... וזממין משלמין הכפל. גנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר משלמין תשלומי כפל ואין משלמין ד' ה'. בשלמא אטביחה אינו חייב דכי טבח דהקדיש טבח, אלא אהקדישו נחייב מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים. ופרקינן, ר' שמעי' היא וכו': והא מדרקתא סיפא ר' שמעי' מכלל דרשינן לאו ר' שמעי' אלא בקדשים קלים ואלבא דר' יוסי הגלילי דאמי קדשים קלים ממון בעלים הן וברשותיה קמי. ואסיקתא, לא שני קדשי קדשים ולא שני קדשי קדשים פטור. מאי קשיא לך, מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, מכרו להדיוט מכרו להדיוט מעיקרא תורה דרובין בטבתא תורה דשמע', מכרו לשמים מעיקרא תורה מיקרי והשתא תורה קדשים באחריותן וכו'. נהי דסבר ר' שמעון מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, איפכא מיבעי, ליה קדשים שחיב באחריותן, כגון דאמי הרי עלי עולה, פטור, הוא אכתי לא נפק מרשותיה. אבל אם אמר הרי זה עולה שאין חייב באחריותן, חייב הנפק לוה מרשותיה. אמר, ר' שמעון אמילתא אחרית קאי, וכן הגונב הקדש מבית בעלין טבחו או מכרו פטור, מאי טעמא וגנב מבית האישי קרינא ביה. ולר' שמעי' שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה, אמאי חייב בטביחה. ופרקינן משמ' בשוחט דר' יוחנן, בשוחט תמימים בפנים לשום בעליהן שהיא שחיטה ראויה. ואקשינן כיון ששחטן לשום בעליהן הרי חזרה קרן לבעליהן, אמאי הוה עלו בשנשפך הדם ויהיב כ"י לא חזרה קרן לבעליהן.

משלום דכפל משלמין את הכפל והוא משלם שלשה לצד הקרן: **כי קא טבח דהקדש קא טבח**. דהא בלאחר יאוש קיימין דלי לפני יאוש לא קדשה וכיון דליאוש קנייה הקדש ציאוש ושינוי רשות הלך לאו דמריה קטנא: **ר"ש היא**. והפריש גניבה זו לנדרו לכיון דחייב בלאחריו ודבר הגורם לממון הוא כממון דמי ולא מכירה היא ומיהו לענין טביחה פטור דאע"ג דנרשות גנב קיימא דאם אכדו חייב באחריותם להקדש חל עליה מיהא שם הקדש לאפוקי מרשות מרה קמא ולא דמריה קא טבח: **קדשים קלים**. שהקדישו לשלמים: דר' יוסי הגלילי צפ"ק (דף צ"ב). הלכך לאו מכירה היא ומיהו מרשות מרה קמא אפקינהו שם הקדש וכי קא טבח לאו דמריה קא טבח. ל"ה בטביחה משום הכי לא מייחייב דבשעת טביחה להקדש יניחו דאמר צפ"ק דכי אמר רבי יוסי הגלילי ממון צעלים מחיים אצל לאחר טביחה לא אלא משלחן גבוה קא זכו ולא ניהא לי דבכי האי שחיטה לא אמר ר' יוסי הגלילי דמשלחן גבוה קא זכו אלא צמקדש בחלקו שחלקו צמקדשים דהויא התם שחיטה וזריקה והקטרת חלבים אצל בשעת טביחה אכתי ממון צעלים הם: **אדמי רישא וכו'**. דמשמע דלא מני לנימני חיובה צמר דלקדש: **לפלוג וליסני**. צסיפא ולאשמועינן חיובה אפילו היכא דלקדיש קודם טביחה: **מכרו להדיוט מעיקרא טורא דראובן**. קודם שמכרו קרוי השור על שמו של גנב ומשמכרו קרוי על שם לוקח אצל מכרו עליו לשמים עדיין שם המקדישו מעלו שקרוי עולמו של פלוני: **אמי נהי דסבר רבי שמעון וכו'**. דקא סלקא דעתך משום טביחה לא מייחייב ליה ר"ש. דלפילו הפרישו לשם נדר המוטל עליו אחריות נפק מרשות מריה קמא ונעשה זה שומר להקדש וכי טבח לאו דמריה קא טבח וכי מייחייב ליה ר"ש אשתתא דהקדש קמחייב ליה דהויא מכירה הלכך מיבעי ליה למימר איפכא: **דאכתי לא נפיק מרשותיה**. הלכך לאו מכירה היא ולאטביחה נמי לא מייחייב דמרשות מריה קמא נפיק: **שחין חייב באחריותן חייב**. אשתתא הקדש דמכירה היא: **אמילתא אחרית קאי**. דהיכא דלקדיש גנב בין לנדר בין לנדבה לא מייחייב ליה ר"ש לאו אשתתא דהקדש משום עדיין שמו עליו נדבתו של פלוני ולא אטביחה דהא מרשות מריה קמא נפק אלא אגונב הקדש צעלים באחריות כי קא טבח דמריה קא טבח דדבר הגורם לממון כממון דמי: **שמעינן ליה לרבי שמעון**. דמנתי' דפטור אטביחת טריפה: **קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא**. דקדשים הנשחטין בחוץ פסולין ומאי טעמא דרבי שמעון דאמר קדשים שחיב באחריותן חייב דמשמע שאם גנב קדשים וטבחן דחייב בתשלומי ד' וה': והרי חזרה קרן לבעל הבית. הוילין ולשם צעלים נזבחו: **שנשפך הדם**. ומיהו בשעת שחיטה ראויה היא: **שלא לשם צעליהן**. דשחיטה ראויה היא דקיימא לן (נחמס ד' ג). כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים וקרבן לא חזרה לבעלים דקיימא לן [שם] שלא עלו לבעלים לשם חובה: **צעלי**

תשלום דכפל: גנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר כו'. אמרי בשלמא אטביחה לא מחייב דכי קא טבח דהקדש קא טבח ולא דמריה קא טבח אלא אהקדש ליחייב. מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים הא מני ר"ש היא דאמר קדשים שחיב באחריותן ברשותיה דמריה קיימי האי מדסיפא ר"ש הוי רישא לאו ר"ש אלא הכא במאי עסקינן בקדשים קלים ואלבא דר' יוסי הגלילי דאמר בקדשים קלים ממון בעלים הוא וברשותיה קיימי אבל קדשי קדשים מאי משלם תשלומי ד' וחמשה ארתני רישא גנב וטבח ואח"כ הקדיש משלם תשלומי ד' וה' ליפלוג וליתני בדירה במה דברים אמורים בקדשים קלים אבל בקדשי קדשים משלם תשלומי ארבעה וחמשה אלא לעולם לא שניא קדשי קדשים ולא שניא קדשים קלים ודקשיא לך מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים מכרו להדיוט מעיקרא תורה דראובן והשתא תורה דשמעון מכרו לשמים מעיקרא תורה דראובן והשתא תורה דראובן: **רבי שמעון אומר וכו'**: אמרי נהי דסבר ר"ש מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים איפכא מיבעי ליה קדשים שחיב באחריותן פטור דאכתי לא נפק מרשותיה קרינא ליה מרשותיה ליה מרשותיה אמרי ר"ש אמילתא אחרית קאי והכי קתני אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי ד' וה' וכן גונב הקדש מבית בעלים פטור מ"ט וגונב מבית האישי ואלא מבית הקדש רבי שמעון אומר קדשים שחיב באחריותן חייב מאי טעמא קרינא ביה וגונב מבית האישי ושאינו חייב באחריותן פטור דלא קרינן ביה וגונב מבית האישי מכדי שמעינן ליה לר"ש דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן בשוחט תמימים מבפנים לשם בעלים והרי חזרה קרן לבעלים אמר רבי יצחק בר אבין שנשפך הדם כי אתא רבין אמר רבי יוחנן בשוחט תמימים בפנים שלא לשם בעלים ורייש

תשלום דכפ"ה. ולעיל (דף סח): דמוקי ריש לקיש מתני' לגנב והקדיש ואח"כ טבח משלם תשלומי כפל כשהקדיש צעלים ציד גנב לרין לומר נמי תשלום דכפל: **א"ל אהקדש ליחייב**. כולה הך סוגיא כר' יוחנן ודלא כריש לקיש דמוקי לה לעיל (דף סח): כשהקדישו צעלים ציד גנב: **והשתא תורה דשמעון**. דהא דאמר לקמן (ה) גנב והקדיש חייב ד' וה' דהוי כמוכרו להדיוט היינו צקדשי צדק הבית דלא מיקרו על שם צעלים וקדשי מוצח אומר ר"י אע"ג דמיקרו על שם צעלים ולא הוי הקדש ממכירה מ"מ למ"ד יאוש לא קני חשיב כלאוש ושינוי רשות לענין דחל חשיב כלאוש יאוש כדמשמע לעיל (דף סו): דבעי לאוכוחי אצי לרבה דלאוש לא קני מקרבנו ולא הגוזל ואפילו הכי אמר שם דחל הקדש אע"ג דאכתי לא אסיק אדעתיה דהוי יאוש ושינוי השם אלא משום דהוי יאוש ושינוי רשות:

ורבי שמעון הא אבר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה. הא לא צאטריך אלא משום מ"ד אין לשחיטה אלא לצסוף דלמ"ד דישנה לשחיטה מתמילה ועד סוף מני למפך אפילו סבר ר"ש שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אמאי חייב אשחטין חוץ ד' וה' מבי שחט ציה פורתא אסרה וליך לאו דמריה קטנא: **שחיטה שאינה ראויה היא וכו'** שמה שחיטה. לגבי ארבעה וחמשה דגמר מוטבוח טבח והכן צר מלגבי לאו דשחטין חוץ דבכתי חייב רחמנא וכו' ואמאי חשיב ליה שחיטה שאינה ראויה הא יכול לפדות בשעת פירכוס דבר העמדה והערכה היא כדאמרין צפ"ב דחולין (דף ג). ואין לך מוס גדול יותר משחיטה ואין סבירא לומר דלפי שנפסל שזו אין לו פדיון דבשלמא פסול שהוא צריפה כגון פיגול אין לו פדייה משום דמלואה לשורפו כדאמרין צפ"ק כל שעה (פסחים ד' דג). כל שצדקס פסול צבאש יצ"ק אצל שחיטת חוץ אינה צריפה אלא בצקורה כדאמרין צפ"ק עד כמה (בכורות דף קט). מי שאינו מומחה וראה את הבכור ושחט על פיו הרי זה יקצר ומיהו לדברי המפרש דלא חשיב המפרכסת כחיה אלא כגון ישראל צטמאה ונכרי צטמאה דלאו שחיטה היא דהיא דשחט צה שנים או רוב שנים ועדיין מפרכסת הרי היא כחיה דצפ"ב דחולין (ד' ג' ו) אין משנה צסום מקום אלא היינו היא דהעור והרוטב (שם ד' קכא). דשונים ישראל צטמאה כו' אצל היכא דשחטה כמיקונה לא חשיב מפרכסת כחיה מתיישב כאן דשחיטת חוץ לאו צת פדייה היא כיון דשחיטה גמורה היא להוציא מידי נבילה וגם להמירה באכילה אם היה לה פדיון דהכא אליבא דר"ש קיימי דבין רבי יוחנן ובין ר"ל מודו דקדשי מוצח לר"ש היו בכלל העמדה והערכה כדאמרין צפ"ק בתרא דתמורה (ד' ג): ולא פליגי אלא אליבא דרבנן אצל מ"מ קשה לריש לקיש אליבא דרבנן דקדשי מוצח לא הוי בכלל העמדה והערכה כדאמר התם דלא משחטין צסום מקום לשום מנה שיהיו נפדין ודוחק לומר דמדרבנן הוא דאין נפדין לפי ששעה מוס זה צדיים כשאר מטיל מוס שאין נשחט ויתר על ידי איתו מוס וי"ל דמוס שהוא מחיים חשיב מוס לפדות על ידו אצל מוס. דלאחר מיתה לא צעלי מומים צעלי מומים יפדו דלא צעי העמדה והערכה היא תמימים יקצרו: **ש"ל א"ש בע"ה**. וה"ה שלא לשמן אי נמי ההוא נמי קרי ליה שלא לשם צעליהן משום שלא עלו לבעלים לשם חובה ונראה לו דוחק להעמיד צנשפך הדם ורז דימי דלוקמא כשנשפך הדם משום דניחא ליה לאוקמא צכל קדשים שחיב באחריותן [דבשלם] לשם צעליהן לא מתוקמא צפסח ותטאת דמפלי שלא לשמן:

תורה אור השלם
1. כי יתן איש אל רעהו בסקף או בלים לשומר וגנב מבית דאישי אם יקצא הגנב ישלם שניות ככ ו שנייה:
מוסף רש"י
וגונב מבית האישי. אחר רחמנא ישלם שנים, ולא מבית הקדש. דאין תשלומי כפל להקדש (בכורות יא.). שחיטה שאינה ראויה לאכילה. לא שמה שחיטה. וכל חיוז ואיסור ההא על ידי שחיטה אינו חל עליה (קדושין נח.).

הגנב משלם הקרן ... וזממין משלמין הכפל. גנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר משלמין תשלומי כפל ואין משלמין ד' ה'. בשלמא אטביחה אינו חייב דכי טבח דהקדיש טבח, אלא אהקדישו נחייב מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים. ופרקינן, ר' שמעי' היא וכו': והא מדרקתא סיפא ר' שמעי' מכלל דרשינן לאו ר' שמעי' אלא בקדשים קלים ואלבא דר' יוסי הגלילי דאמי קדשים קלים ממון בעלים הן וברשותיה קמי. ואסיקתא, לא שני קדשי קדשים ולא שני קדשי קדשים פטור. מאי קשיא לך, מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, מכרו להדיוט מכרו להדיוט מעיקרא תורה דרובין בטבתא תורה דשמע', מכרו לשמים מעיקרא תורה מיקרי והשתא תורה קדשים באחריותן וכו'. נהי דסבר ר' שמעון מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים, איפכא מיבעי, ליה קדשים שחיב באחריותן, כגון דאמי הרי עלי עולה, פטור, הוא אכתי לא נפק מרשותיה. אבל אם אמר הרי זה עולה שאין חייב באחריותן, חייב הנפק לוה מרשותיה. אמר, ר' שמעון אמילתא אחרית קאי, וכן הגונב הקדש מבית בעלין טבחו או מכרו פטור, מאי טעמא וגנב מבית האישי קרינא ביה. ולר' שמעי' שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה, אמאי חייב בטביחה. ופרקינן משמ' בשוחט דר' יוחנן, בשוחט תמימים בפנים לשום בעליהן שהיא שחיטה ראויה. ואקשינן כיון ששחטן לשום בעליהן הרי חזרה קרן לבעליהן, אמאי הוה עלו בשנשפך הדם ויהיב כ"י לא חזרה קרן לבעליהן.